

MINISTERUL EDUCAȚIEI

EDUCAȚIA SOCIALĂ ȘI FINANCIARĂ
(disciplină opțională)

Curriculum pentru învățământul gimnazial
(clasele V – IX)

Chișinău, 2012

37.091:[316+336]

C 95

Curriculumul a fost aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ministerul Educației.

Curriculumul a fost aprobat la Consiliul Științifico-Didactic din cadrul Institutului de Științe ale Educației.

Curriculum a fost elaborat în parteneriat cu Centrul de Dezvoltare Creativă a Copiilor și Adolescenților *Indigo*.

Autori:

Angela CARA, conf. cercetător, dr. ped., Institutul de Științe ale Educației,
coordonator

Ina BAXAN, cercetător științific, Institutul de Științe ale Educației

Recenzenți:

Sergiu BACIU, dr. ped., conf. univ., Academia de Studii Economice

Ion BOTGORS, dr. științe fizico-matematice, conf. univ., Institutul de Științe
ale Educației

Redactor: *Elena STATI*

Redactor tehnic: *Andrei LUNEVI*

Coperta: *Silvia LUNEVI*

Educație socială și financiară : Curriculum. – Ch. : Lyceum, 2012
(F.E.-P. “Tipogr. Centrală”). – 16 p.

100 ex.

ISBN 978-9975-4394-4-2.

37.091:[316+336]

Mun. Chișinău

Editura *Lyceum*

Str. Pușkin, 24, bir. 28

Tel.: (022) 21-26-36

e-mail: editura.lyceum@mail.ru

ISBN 978-9975-4394-4-2.

© *Lyceum*

NOTĂ DE PREZENTARE

PRELIMINARIU

Prezentul Curriculum constituie documentul normativ al disciplinei școlare opționale *Educația Socială și Financiară* (ESF) pentru clasele V-IX.

Demersul de realizare a ESF propus prin prezentul Curriculum are în vedere atât realizarea multidimensională a educației sociale și financiare, cât și valorificarea experiențelor elevilor manifestate în situațiile concrete.

Disciplina opțională *Educația Socială și Financiară*, se raportează la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți, care conturează, pentru absolvenții învățământului obligatoriu, un „profil de formare european” orientat de formarea celor opt competențe-cheie: *comunicare în limba maternă, comunicare în limbi străine, competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii, competență digitală, a învăța să înveți, competențe sociale și civice, spirit de inițiativă și antreprenoriat, sensibilizare și exprimare culturală*.

Disciplina școlară ESF este abordată din perspectiva vieții, antrenând valorile sociale, economice și financiare achiziționate/cunoscute la celelalte discipline școlare, constituind un ansamblu unitar, integrativ de cunoștințe, capacități și atitudini, ale căror componente sunt reciproc condiționate; având drept obiectiv major pregătirea elevului pentru a aprecia schimbările din mediul social, economic, financiar în care absolventul își va desfășura activitatea.

Implementarea acestor valori va contribui la stabilirea relațiilor interpersonale pozitive, administrarea bugetului personal; dobândirea de abilități de administrare a resurselor și a banilor și de luare a deciziilor care au consecințe financiare; asumarea de către elevi a calității de consumatori, care își cunosc drepturile și sunt pregătiți să le exercite în situații concrete de viață; valorificarea experienței elevilor, specifice vârstei, prin formarea și exersarea unor deprinderi și atitudini corecte în ceea ce privește atitudinea responsabilă față de resursele sociale și financiare; implicarea în diferite activități a comunității, dobândirea de către elevi a competențelor necesare unei orientări eficiente în mediul economic, valorificarea experienței elevilor, specifice vârstei, prin formarea și exersarea unor deprinderi și atitudini corecte în ceea ce privește atitudinea responsabilă față de resursele sociale și financiare.

Curriculumul este un instrument util atât pentru cadrele didactice care predau disciplina ESF, cât și pentru ceilalți profesori, în perspectiva formării unei viziuni inter- și transdisciplinare.

Curriculumul include următoarele componente:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Valori și atitudini;

- Subcompetențe și conținuturi;
- Sugestii metodologice;
- Sugestiile de evaluare;
- Bibliografie.

➤ *Concepția didactică a disciplinei/repere conceptuale*

Scopul major al Educației sociale și financiare: dezvoltarea integrală a personalității elevului, stimularea interesului elevului pentru afirmare și valorizare personală; responsabilizarea socială și financiară a elevului, formarea la elevi a unei culturi financiare, competențelor antreprenoriale și de integrare/incluziune socială, pregătirea subiecților educaționali pentru a adopta decizii care au consecințe financiare.

Disciplina opțională *Educația socială și financiară* va fi integrată în actualul sistem/proces educațional, care vor fi realizate formal, informal, nonformal, astfel încât activitățile educative în școală vor fi completate cu activități în parteneriat cu familia, și comunitatea.

În activitatea de formare a competențelor, profesorul își va focaliza atenția asupra valorii acestora, reprezentate printr-un ansamblu integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice, în vederea rezolvării unor probleme cu care se poate confrunta în viața reală.

➤ *Administrarea disciplinei:*

Pentru treapta gimnazială este prevăzută 1 oră / săptămână în componenta invaziabilă a planului de învățământ.

În funcție de condițiile concrete – nivelul de pregătire al profesorului, experiența agenților educaționali (învățător, elevi, părinți), prezența sau lipsa strategiilor metodologice etc.– pedagogul poate schimba ordinea anumitor subiecte din Curriculumul dat, denumirea temei, poate completa conținutul cu teme noi, de mare importanță pentru contingentul concret de elevi etc.

COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Competența de explorare personală;
2. Competența de respectare a drepturilor și îndatoririlor copilului;
3. Competența de administrare a bugetului personal;
4. Competența de gestionare/economisire a resurselor;
5. Competența de inițiere/derulare a unor mici afaceri.

Competențele generale și specifice care trebuie formate prin procesul de predare-învățare a disciplinei *Educația Economică și Financiară* au la bază și promovează următoarele **valori și atitudini**:

- relaționare pozitivă cu ceilalți;
- *atitudine constructivă față de sine și față de alții*;
- respectarea legii și a drepturilor cetățenești, a diferențelor dintre oameni;
- egalizarea șanselor de acces;
- responsabilitate în gestionarea bugetului personal;
- raționalitate; eficiență;
- participare și integrare școlară, profesională, socială;
- atitudini active cu privire la cariera personală;
- conștientizarea valorii personale pe piața forței de muncă;
- *capacitate decizională*;
- *responsabilitate față de sine și față de societate în legătură cu lumea profesio-ilor*;
- *tendință pentru dezvoltare personală continuă*.

SUBCOMPETENȚE

CLASA a V-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare/ evaluare
- definirea unicității persoanei în context familial și comunitar; - identificarea raportului drepturi/responsabilități în situații cotidiene;	I. Explorare personală 1. Asemănări și diferențe între ființele umane. Unicitatea persoanei. 2. Diferiți, dar egali. II. Respectare a drepturilor și îndatoririlor copilului 3. Drepturi și responsabilități morale și juridice. 4. Relații interpersonale (în familie, cu prietenii, colegii, vecinii); 5. Convenția cu privire la Drepturile Copilului.	- exerciții de descriere a caracteristicilor pozitive proprii și ale altor persoane; - exerciții de recunoaștere a diferențelor și unicității persoanelor; - exerciții de analiză critică a anumitor caracteristici proprii; - exerciții de negociere a unor drepturi/responsabilități; - elaborarea regulamentului clasei;
- identificarea motivelor pentru care oamenii au nevoie de bani; - analiza raportului dintre consum și economii;	III. Administrare a bugetului personal 6. Diferența între nevoi și dorințe. 7. Noțiunea de bani. Valoarea banilor. 8. Bugetele: definiție, structura bugetului. 9. Bugetul personal. 10. Gestiunea banilor de buzunar.	- exerciții de descriere a motivelor pentru care oamenii au nevoie de bani; - simularea alocării banilor în cadrul familiei; - joc: <i>Ce poți cumpăra?</i> - jocuri didactice privind consumul și economiile; - discuții dirijate despre gestionarea corectă a banilor; - realizarea de portofolii: <i>Cum influențează reclamațiile decizia de a cumpăra?</i>
- elaborarea bugetului personal; - proiectarea unui buget propriu, utilizând ca venituri bani de buzunar, primiți de la părinți;	IV. Gestionare/economisire a resurselor 11. Consum și economii. 12. Resursele și raritatea. V. Inițierea/derularea a unor mici afaceri 13. Meseria preferată. 14. Mica afacere pe care o poate realiza elevii în clasă.	- studiu de caz despre gestionarea bugetului personal; - realizarea de portofolii: <i>Cum gestionez banii de buzunar?</i>
- manifestarea unei atitudini responsabile față de administrarea bugetului personal; - cooperarea cu ceilalți în scopul economisirii resurselor.		- discuții cu agenții economici din comunitate; - proiect pe tema: <i>Meseriile clasei noastre</i>; - colectarea informațiilor despre meseria preferată; - editarea revistelor școlare.

CLASA a VI-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare/ evaluare
- recunoașterea dreptului fiecăruia de a fi unic în relațiile cu alții; - comentarea în baza unui algoritm propus în situații referitoare la drepturi și responsabilități;	I. Explorare personală 1. Diversitatea și unicitatea oamenilor. 2. Comunicarea – mijloc de valorificare a unicității persoanei. 3. Manifestări ale diferențelor umane. Toleranță și solidaritate.	- întâlniri cu personalități marcante din comunitate; - discutarea unor cazuri reale, virtuale de realizare plenară a personalității; - studierea unor modele de respectare a unicității persoanei; - exerciții de recunoaștere a drepturilor omului;
- formularea judecăților de valoare referitor la lucrurile din viață care nu implică bani; - identificarea unor modalități de economisire a resurselor;	II. Respectare a drepturilor și îndatoririlor copilului 4. Documente internaționale privind Drepturile omului și ale copilului. 5. Instituții de protecție a drepturilor omului la nivel local, național. III. Administrare a bugetului personal 6. Venituri și cheltuieli ale familiei/cheltuieli personale. 7. Buget de venituri și cheltuieli.	- discuții dirijate privind bugetul unei familii; - fișe de lucru: conceperea de către elevi a unor seturi de întrebări referitoare la cum-părăturile spontane; - comentarea diferitor tipuri de reclame; - discuții despre reclamă ca mijloc de informare în scop comercial; - studiu de caz: <i>Cum pot reduce cheltuielile personale?</i>
- planificarea economiilor; - întocmirea responsabilă a bugetului pentru vacanță;	8. Calculator de buget. 9. Importanța trebuințelor în viața oamenilor. 10. Planul de economii. 11. Elaborarea bugetului pentru vacanță. IV. Gestionare/economisire a resurselor 12. Idei care pot ajuta la reducerea cheltuielilor:	- exerciții de argumentare privind modalitățile de economisire a banilor și reducerea a risipei de resurse bănești; - realizarea unui portofoliu personal care integrează informații despre abilitățile, interesele, experiențele educaționale și profesionale ale elevilor;
- manifestarea responsabilității în gestionarea resurselor financiare proprii; - exprimarea încrederii în posibilitatea realizării personale.	- Consumul de energie; - Consumul apei; - Folosirea transportului; - Alimentarea. 13. Modele de rezolvare a problemelor din comunitate pentru economisirea resurselor.	- exerciții de analiză a unor surse care reflectă problemele economice din comunitate; - discuții cu reprezentanți ai comunității locale pentru economisirea resurselor; - editarea revistelor școlare.

	V. Inițierea/derularea a unor mici afaceri 14. Calitățile necesare pentru inițierea afacerii: inteligența, inițiativa, spiritul explorator, creativitatea, gândirea critică.	

CLASA a VII-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare/evaluare
- explicarea rolului cooperării și ajutorului reciproc în promovarea propriei personalități și a personalității altora; - elaborarea modelului unui bun cetățean;	I. Explorare personală 1. Autoanaliză și autoeducație. 2. Cooperarea și eficiența personală. 3. Promovarea personală ca condiție de autorealizare pe plan carierist. II. Respectare a drepturilor și îndatoririlor copilului 4. Drepturile copilului în Republica Moldova. 5. Acceptare și diversitate. 6. Conviețuirea într-o societate democratică: toleranță, cooperare, compromis.	- aplicarea chestionarelor, testelor de autocunoaștere; - discuție panel: respect de sine/siguranță de sine; - activități practice de interes comunitar; - studiu de caz în baza situațiilor reale din viața comunității; - elaborarea codului de reguli ale școlii; - dezbaterile unor cazuri de respectare/nerespectare a normelor de comportament social;
- recunoașterea dreptului consumatorului și a modului în care le poate exercita în raport cu banca; - determinarea costurilor de oportunitate ale diferitor decizii personale;	III. Administrare a bugetului personal 7. Rolul băncilor. 8. Serviciile bancare. 9. Conturile bancare. 10. Cardul bancar. 11. Utilitatea bunurilor.	- discuții dirijate privind rolul băncilor; - exerciții de definire și utilizare a termenilor specifici: (servicii bancare, conturi bancare, cardul bancar); - exerciții de comparare a prețurilor și calității produselor;
- identificarea alternativei optime de soluționare a unei probleme personale, pornind de la resurse proprii; - evaluarea posibilităților de derulare a unei afaceri care să contribuie la coeziunea și stabilitatea clasei;	IV. Gestionare/economisire a resurselor 12. Decizii cu privire la situațiile reale de viață privind modalitățile de economisire a banilor și reducerii risipei de resurse bănești.	- exerciții de luare a deciziilor privind soluționarea unei probleme personale, pornind de la resurse proprii; - jocuri didactice privind derularea a unei afaceri care să contribuie la coeziunea și stabilitatea clasei; - realizarea de portofolii: Mica afacere a clasei noastre;

- cooperarea cu ceilalți pentru exemplificarea bunurilor și serviciilor, pornind de la consumul propriu; - argumentarea importanței dezvoltării propriului potențial în contextual progresului personal/social.	13. Parteneriatul în soluționarea problemelor sociale și ecologice. V. Inițierea/derularea a unor mici afaceri 14. Planuri personale de a câștiga bani. 15. Calitățile necesare pentru inițierea afaceri.	- activități practice de interes comunitar; - editarea revistelor școlare.

CLASA VIII

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare/evaluare
- elaborarea strategiilor de dezvoltare individuală și de grup în scopul unor schimbări progresive; - estimarea nivelului de respectare a valorilor fundamentale și democratice în comunitate;	I. Explorare personală 1. Persoana, grupul și roluri sociale existente. 2. Strategii și managementul propriului stil de viață pentru realizarea deciziilor luate. II. Respectare a drepturilor și îndatoririlor copilului 3. Instituții care veghează la respectarea drepturilor omului: Convenția Europeană a Drepturilor, Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului 4. Modalități de participare a cetățeanului la viața unei societăți democratice.	- exerciții de autocunoaștere; - activități de autoevaluare a comportamentului pentru realizarea personală; - elaborarea de programe, proiecte de autorealizare personală; - dezbaterile cazurilor reale de respectare/nerespectare a valorilor democratice;
- explicarea principalelor drepturi de care beneficiază consumatorul; - evaluarea costurilor și beneficiilor într-o situație-problemă dată;	III. Administrare a bugetului personal 5. Împrumuturi. 6. Credite. 7. Carduri de credit. 8. Raportul cost-beneficiu. 9. Sursele de venit și întocmirea bugetului. 10. Bugetul familial și puterea de cumpărare.	- discuții dirijate privind împrumuturile, creditele; - simulări privind utilizarea cardurilor de credit; - simulări ale achitării bunurilor și serviciilor cumpărate cu diferite mijloace de plată; analiza avantajelor și dezavantajelor utilizării acestora;
- aplicarea cunoștințelor cu privire la produsele bancare în rezolvarea unor situații de împrumut; - evaluarea posibilităților de derulare a unei afaceri proprii și profitabile, luând în considerare interesele comunității;		- joc de rol: <i>Cum să-mi gestionezi mai bine banii?</i>; - exerciții de negociere, de adoptare de decizii; - exerciții de familiarizare cu proiecte de succes în domeniul afacerilor; - exerciții de întocmire a planului de viață;

- manifestarea creativității, gândirii critice în descoperirea surselor de obținere a unor venituri proprii; - manifestarea calității de consumator prin realizarea activităților de voluntariat în comunitate.	IV. Gestionare/economisire a resurselor 11. Strategii de intervenție în comunitate pentru economisirea resurselor. V. Inițierea/derularea a unor mici afaceri	- activități de autoevaluare a comportamentului pentru realizarea personală;
	12. Aptitudini personale și piața muncii; 13. Cum să folosească banii pentru a schimba lumea? 14. Colectarea de fonduri. 15. Obiectivele persoanei aflate în căutarea unui loc de muncă. 16. Instituțiile care oferă suport în căutarea unui loc de muncă; 17. Tîrul locurilor de muncă.	- editarea revistelor școlare; - activități de voluntariat; - activități de determinare a intereselor profesionale; - vizite de documentare în scopul orientării profesionale; - exerciții de proiectare a carierei; - activități practice de interes comunitar; - proiecte de autorealizare personală; - exerciții de adoptare de decizii sau de identificare a consecințelor unor decizii; - realizarea de proiecte; - participări la evenimente/ședințe la nivelul societății civile, administrației publice locale, inclusiv în procesul de luare a deciziilor; - discuții/dezbateri; - analiza unor evenimente/fenomene; - întâlniri cu specialiști în domeniu, vizite la instituții abilitate.

CLASA a IX-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare/ evaluare
- exprimarea încrederii în posibilitatea realizării personale; - acceptarea diversității culturale, etnice, sociale;	I. Explorare personală 1. Libertatea personală și libertatea economică. 2. Comunicare. Incluziune socială. II. Respectare a drepturilor și îndatoririlor copilului 3. Caracteristicile cetățeniei. 4. Democrația și participarea civică. 5. Rolul UNICEF în protecția, educația și respectarea demnității copiilor. III. Administrare a bugetului personal 6. Tipuri de planuri financiare. 7. Cheltuieli zilnice și potențialele – surse de venit pentru elevi. 8. Rolul economiilor și împrumuturilor în activitatea de zi cu zi. 9. Posibile surse de venit pentru un student. IV. Gestionare/economisire a resurselor 10. Solidaritatea și colaborarea în relațiile internaționale întru depășirea problemelor globale la nivel local/regional. V. Inițierea/derularea a unor mici afaceri 11. Inițierea unei afaceri. Oportunități de activitate economică în comunitate. 12. Opțiuni de carieră profesională. 13. Pregătirea pentru interviul de angajare.	- chestionare; - exerciții de autoevaluare/interevaluare; - activități de determinare a intereselor profesionale; - elaborarea de mesaje, demersuri, apeluri, eseuri; - studiu de caz (comunicări din presă, experiența proprie);
- identificarea tipurilor de planuri financiare; - analiza adecvată și eficiența a resurselor, în funcție de caracteristicile mediului economico-social;		- chestionare/interviuri vizând utilizarea eficientă a resurselor; - proiect: <i>Cum să rămii stăpîn pe bugetul tău, astfel încît să poți cheltui sau economisi mai eficient?</i> - proiect: <i>Posibile surse de venit pentru un student;</i>
- elaborarea unui simplu business Plan;		- proiect de inițiere a unei afaceri; - activități de determinare a intereselor profesionale; - portofolii: <i>Profesii de interes personal;</i> - exersarea tehnicilor de căutare anui loc de muncă (anunțuri, CV-ul, interviuri);
- manifestarea responsabilității în gestionarea resurselor financiare proprii; - argumentarea importanței muncii și a vocației pentru succesul afacerii;		- vizite de documentare în comunitate (APL, ONG, agenți economici, instituții etc); - exerciții de întocmire a CV-ului, scrisorii de motivare; - elaborarea demersurilor pentru diverse situații (angajarea la muncă, înmatricularea într-o instituție de învățămînt); - discuții panel; - discursuri, adresări, scrisori de intenție;

	14. Întocmirea unei scrisori de motivație, intenție; 15. Cerințe față de elaborarea unui Curriculum Vitae (CV); 16. Angajarea în câmpul muncii în țară și peste hotare. Probleme la angajarea în câmpul muncii. Condiții de muncă speciale pentru minori. 17. Cerințele angajatorului față de abilitățile pe care trebuie să le posede un angajat la ora actuală. 18. Șomajul. Agențiile Teritoriale pentru Ocuparea Forței de Muncă.	- întâlniri cu specialiști în domeniu, vizite la instituții abilitate; - activități practice de interes comunitar; - proiecte de autorealizare personală; - activități de voluntariat.

SUGESTII METODOLOGICE

În predarea *Educației Sociale și Financiare* se va urmări transferul de valori de la o disciplină la alta, transferul cunoștințelor în situații apropiate de viața reală.

Formarea competențelor generale și subcompetențelor în cadrul disciplinei *Educația Socială și Financiară* presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care: dezvoltarea unei metodologii centrate pe elev; dezvoltarea unor capacități de a pune probleme, de a construi ipoteze, de a investiga independent, de a observa și explica; utilizarea unor strategii didactice care să pună accent pe:

- exersarea și dezvoltarea capacităților și aptitudinilor;
- participarea elevului;
- tehnici de muncă independentă, de auto-rinstruire sau învățare autodirijată;
- procese prin care elevii ajung la elaborări personale;
- abordări flexibile și parcursuri didactice diferențiate;
- abordări inter- și transdisciplinare.

În cadrul *Educației Sociale și Financiare* se va încuraja:

- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuala, pe perechi și în grupuri mici);
- utilizarea strategiilor de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, și socializante prin implicarea elevilor în activități ce presupun cooperare pentru rezolvarea unor probleme, unde pot învăța să negocieze, să asculte, să accepte opinii diferite, indiferent de statutul sau rolul pe care îl dețin în grup cât și rezolvarea unor sarcini de lucru în perechi sau grupuri mici;
- învățarea prin acțiune (experiențială), realizarea unor activități bazate pe sarcini concrete;
- acordarea de funcționalitate învățării. Obiectivele formulate vor presupune antrenarea sistematică a capacităților elevilor de a cunoaște, înțelege, reacționa, transfera cunoștințele în practica vieții.
- utilizarea, în activitatea didactică, a calculatorului ca mijloc modern de instruire, care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicațiilor, în vederea desfășurării unor lecții interactive, atractive.
- lucrul în echipă, exercițiile de luare a deciziilor, axarea pe caracterul activ-participativ al strategiilor, elevul fiind antrenat în elaborarea de modele de conduită.
- oportunitățile de învățare vor fi planificate și se vor desfășura, astfel, încât să răspundă unei game de nevoi individuale ale elevilor.
- feedback periodic privind procesul de învățare și modul în care pot obține progres elevii;
- aprecierea și utilizarea experienței elevilor în cadrul procesului de predare de către personalul școlii.

Important este respectarea unor reguli de participare, așa cum ar fi: respect reciproc, atitudine pozitivă, toleranță, sinceritate, discreție și confidențialitate, analiză a faptelor, nu a persoanelor, dreptul de a nu participa etc. Toate aceste metode acționează așadar în limitele unei permisivități interrelaționale.

SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea în cadrul Educației Sociale și Financiare va fi una autentică, valorificând punctele forte ale fiecărui elev, evidențiind progresele elevilor; antrenând rezultatele colaborării active dintre părinți și învățători, precum și dintre învățători și copiii. În cadrul evaluării atitudinilor vor fi luate în considerație atitudinile copiilor față de semenii, familie, comunitate, colaborarea cu alte persoane.

Evaluarea în cadrul Educației Sociale și Financiare va urmări progresul personal în ceea ce privește integrarea socială; succesul în propria activitate; interesele privind evoluția personală; cât și efecte de ordin afectiv atitudinal (autonomie, inițiativă, responsabilitate, perseverență, cooperare etc.).

Metodele de evaluare vor reflecta evoluția abilităților de comunicare; a gradului de integrare: *acceptare și respect*; gradului de sociabilitate: *relaționare și interacționare socială* – activitățile pe grupe; gradului de participare – *cooperare*; gradului de implicare – inițiativă și creativitate în oferta de soluții; capacității de autoevaluare obiectivă și coevaluare.

Fiecare determinare a evaluării poate fi utilizată în funcție de parametri educaționali ai procesului corelate cu cei ai elevului și cei ai clasei, în ansamblu.

În cadrul orelor vor fi evaluate rezultatele realizărilor școlare și semnificațiile lor, ca efecte ale activității desfășurate în comun profesor–elev. Aceste rezultate pot fi:

- domeniul cognitiv: *înțelegere autentică, aptitudine de sesizare a esențialului, performanțe-activități, orientate către un scop; gradul de reușită al acestora – de realizare a unei sarcini de învățare, explorări, rezolvări originale a sarcinilor.*
- domeniul afectiv-atitudinal: *atitudini pozitive față de activitate; interes față de valorile de participare și responsabilitate; sentimente, convingeri, manifestări afective, volitive, cognitive în situații de cotidian; priceperi de autoanaliză și autoapreciere, manifestarea spiritului critic, gândirea creativă (divergentă).*
- domeniul psihomotor: *priceperi și deprinderi practice, capacitatea de punere în practică a cunoștințelor achiziționate (transferabilitate), capacitatea de interpretare, priceperea de a regăsi informații, deprinderea de investigație, capacitatea de sesizare a semnificațiilor, originalitatea în expresie sau prezentarea ingenioasă a ideilor.*

În perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se vor utiliza alături de forme și instrumentele clasice de evaluare, forme și instrumente complementare, cum sunt: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, scale de atitudini, evaluarea în perechi, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, jurnalul reflexiv, jocul teatral.

În cadrul disciplinei se va evalua: activitatea elevilor în procesul de învățare; rezultatele/produsele învățării; capacitatea de reflectare la propria învățare (măsura conștientizării procesului la care participă și rezultatele atinse).

Procesul de evaluare va pune accent pe corelarea directă a rezultatelor evaluate cu competențele specifice vizate; valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev; recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale; utilizarea unor metode variate de comunicare a rezultatelor școlare.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Curriculum la disciplina *Educație civică*, clasele I-XII, Chișinău, 2009
2. Curriculum la *Educația moral-civică*, clasele I-XII, Chișinău, 2006
3. Cara Angela, Dilion Marcela, *Punte către înțelegere: Educație pentru incluziune, Toleranță, Acceptare, suport pentru elevii treptei primare de învățământ*, Programul Comunitate incluzivă-Moldova, Keystone Human Services International, Moldova Association, Soros-Moldova Health Media Initiative/Open Society Foundation, Chișinău, 32 p., 2012
4. Cara Angela, *Punte către înțelegere: Educație, Toleranță, Acceptare, suport didactic pentru profesori*, Keystone Human Services International, Moldova Association, Chișinău, 39 p., 2012
5. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, 2006
6. Ioan Leon Naroși, Rodica Diana Cherciu Catalina Chendea (coordonatori), *Programul național de educație pentru cetățenie democratică*, Ministerul Educației și Cercetării, UNICEF, 2004
7. Curriculum *Educație Socială și Financiară* Aflatoun, Secretariatul Amsterdam, 2010
8. Programa Școlară pentru disciplina opțională *Educația Economică* (Curriculum la decizia școlii pentru gimnaziu), București, 2009
9. Programa Școlară pentru disciplina opțională *Educația Financiară* (Curriculum la decizia școlii pentru gimnaziu), București, 2010
10. Ghidul banilor, *Tot ce trebuie să îl înveți pe copil despre bani din copilărie până la adolescență*. Sunt părinte.ro

